

Společná cesta k míru

(Strategická koncepce aliance NATO)

Emblém NATO, který je v záhlaví tohoto příspěvku, byl přijat jako symbol Atlantické aliance Radou NATO v říjnu 1953. Kruh je symbolem jednoty a spolupráce, růžice kompasu představuje společnou cestu k míru, po které kráčí všech šestnáct členských zemí této Aliance. Jako nástroj pro záruku bezpečnosti, svobody a nezávislosti svých členů, udržovala Aliance v Evropě po celých čtyřicet let strategickou rovnováhu a tím i stabilitu, jež byla nutným předpokladem pro ukončení nepřátelských vztahů mezi Východem a Západem. Změněné bezpečnostní prostředí umožnilo Alianci, aby vypracovala novou orientaci své politiky v tom smyslu, že zachová její základní funkci spočívající v zajišťování bezpečnosti členských států a zároveň bude usilovat o svůj dlouhodobý cíl, dosáhnout spravedlivého a trvalého mírového uspořádání v Evropě. V návaznosti na Londýnskou deklaraci o transformaci Severoatlantické aliance a Římskou deklaraci o míru a spolupráci byla v listopadu 1991 zveřejněna i nová strategická koncepce NATO. V přijatém dokumentu byly znovu potvrzeny základní principy, na kterých Aliance spočívala od svého vzniku, ale zejména byla provedena podstatná revize strategie NATO. Protože se jedná o dokument zásadního významu, jehož celý text není obecně znám, redakce VR otiskuje jeho podstatný výtah, založený na materiálech „Příručky NATO“, vydané v roce 1995 Úřadem pro tisk a informace NATO v Bruselu.

Bezpečnostní problémy a rizika

Bezpečnostní problémy a rizika, před kterými NATO stojí, mají dnes jinou povahu než ty, kterým čelilo v minulosti. Hrozba společného hromadného útoku na všech evropských frontách NATO byla účinně odstraněna, a proto už není ústředním bodem strategie Aliance. Zejména ve střední Evropě bylo podstatně sníženo riziko překvapivého útoku a v souladu s tím se prodloužil minimální výstražný čas spojenců.

Na rozdíl od hlavní hrozby v minulosti rizika pro bezpečnost Aliance, která zůstávají, mají různorodou povahu a více směrů, takže je lze těžko předvídat a odhadovat. NATO musí být schopno na taková nebezpečí reagovat, má-li být chráněna stabilita v Evropě a bezpečnost členů Aliance. Tato rizika mohou vyvstat mnoha způsoby.

Méně pravděpodobným rizikem pro bezpečnost Aliance je promyšlená agrese vůči území spojenců. Spíše se může jednat o nežádoucí důsledky nestabilit, které mohou být způsobeny vážnými ekonomickými, sociálními a politickými obtížemi, včetně etnických konfliktů a místních sporů, kterým musí čelit země střední a východní Evropy. Napětí, které může vzniknout, pokud zůstane omezené, nemusí přímo ohrozit bezpečnost a územní celistvost Aliance. Mohlo by však vést ke krizím ohrožujícím evropskou stabilitu nebo dokonce k ozbrojeným konfliktům, do kterých se zapojí vnější síly nebo které se rozšíří do zemí NATO a budou mít přímý vliv na bezpečnost Aliance.

Na jakýkoli ozbrojený útok na území spojenců z kteréhokoli směru by se měly vztahovat články 5 a 6 Washingtonské úmluvy. Avšak bezpečnost Aliance musí brát rovněž v úvahu celkové souvislosti. Bezpečnostní zájmy Aliance mohou být poškozeny dalšími nebezpečími širší povahy, zahrnujícími šíření zbraní hromadného ničení, přerušování toku životně důležitých zdrojů a teroristické činy a sabotáže. V rámci Aliance existují mechanismy pro konzultace mezi spojenci na základě článku 4 Washingtonské smlouvy a pro koordinaci v případech, kdy je to vhodné, včetně odpovědi na taková nebezpečí.

Z hlediska strategie Aliance je třeba na tato různá nebezpečí pohlížet různými způsoby. Dokonce i v případě přátelských a kooperativních vztahů: bývalý sovětský vojenský a mobilizační potenciál, včetně jeho jaderné dimenze, stále představuje nejvýznamnější faktor, který musí Aliance brát v úvahu při udržování strategické rovnováhy v Evropě. Konec konfrontace mezi Východem a Západem výrazně snížil nebezpečí velkého konfliktu v Evropě. Na druhé straně však existují větší nebezpečí vzniku různých krizí, které by se mohly rychle vyvíjet a mohly vyžadovat rychlou reakci, i když by pravděpodobně nedosahovaly příliš velkého rozsahu.

Z této analýzy strategického prostředí mohou být učiněny dva závěry. Za prvé: **Nové prostředí nemění účel ani bezpečnostní funkce Aliance, ale spíše podtrhuje přetrvávající platnost.** Za druhé: **Změněné prostředí naproti tomu Alianci nabízí nové příležitosti zasadit její strategii do širokého bezpečnostního rámce.**

Poslání a charakter Aliance

Základním posláním NATO stanoveným ve Washingtonské smlouvě a znovu zopakovaným v Londýnské deklaraci, je chránit svobodu a bezpečnost všech jeho členů politickými a vojenskými prostředky v souladu s principy Charty OSN. Aliance, založená na společných hodnotách demokracie, lidských práv a právního řádu, od svého vzniku usilovala o vybudování spravedlivého a trvalého mírového uspořádání v Evropě. Tento cíl Aliance zůstává nezměněn.

NATO představuje transatlantický spojovací článek, který trvale propojuje bezpečnost Severní Ameriky s bezpečností Evropy. Je praktickým vyjádřením účinného kolektivního úsilí jeho členů při podpoře společných zájmů.

Základním principem činnosti Aliance je princip společného závazku vzájemné spolupráce mezi suverénními státy podporující nedělitelnost bezpečnosti všech jejích členů. Solidarita v rámci Aliance, jejíž podstata a účinek jsou vytvářeny každodenní prací NATO jak ve sféře politické, tak i vojenské, zajišťuje, že žádná jednotlivá členská země není nucena spoléhat na své vlastní osamocené národní prostředky, aby vyřešila základní bezpečnostní problémy. Aniž by potlačovala právo a povinnost členských zemí v bezpečnostní oblasti, Aliance jim prostřednictvím kolektivního úsilí umožňuje zvýšit jejich schopnost dosahovat jejich hlavních národních bezpečnostních cílů.

Výsledný pocit rovnocenné bezpečnosti mezi členskými zeměmi Aliance, bez ohledu na jejich rozdílné podmínky nebo na jejich relativní národní potenciál, přispívá k celkové stabilitě v Evropě, a tím k vytváření podmínek vedoucích ke zvýšené spolupráci jak mezi členy Aliance, tak i dalšími zeměmi. Díky tomuto základu mohou členové Aliance společně s dalšími národy usilovat o vývoj kooperativních struktur bezpečnosti pro Evropu celistvou a svobodnou.

Základní úkoly Aliance

Prostředky, pomocí kterých Aliance provádí svou bezpečnostní politiku, jejímž cílem je ochrana míru, budou i nadále zahrnovat udržování vojenského potenciálu postačujícího k zabránění válce a poskytnutí účinné obrany, celkovou schopnost úspěšně řešit krize, které se dotýkají bezpečnosti jejích členů, a snahu o politická řešení dávající přednost dialogu s jinými státy a aktivnímu hledání kooperativního přístupu k evropské bezpečnosti, zahrnujícího oblast kontroly zbrojení a odzbrojení.

Aby dosáhla tohoto základního cíle, Aliance řeší následující bezpečnostní úkoly:

- I. Poskytnout jeden z nepostradatelných základů pro stabilní bezpečnostní prostředí v Evropě, založený na růstu demokratických institucí a na závazku řešit spory mírovou cestou, ve kterém by žádná země nebyla schopna zastrašovat nebo vnucovat svou vůli jakékoli evropské zemi, či uplatňovat hegemonii prostřednictvím hrozby silou nebo jejím použitím.
- II. Sloužit v souladu se zněním článku 4 Severoatlantické smlouvy jako transatlantické fórum pro konzultace spojenců o jakýchkoli problémech dotýkajících se životně důležitých zájmů, včetně vývoje možných nebezpečí pro bezpečnost členských zemí, a pro náležitou koordinaci jejich úsilí v oblastech společného zájmu.
- III. Odvrátit nebezpečí a ubránit se jakékoli hrozbě agrese proti území kteréhokoli členského státu NATO.
- IV. Zachovávat strategickou rovnováhu v Evropě.

Další evropské instituce, ke kterým patří Evropské společenství, Západoevropská unie a OBSE, mají také své role v souladu se svými odpovědnostmi a cíli v těchto oblastech. Vytvoření evropské bezpečnosti a obranné identity podtrhne připravenost Evropanů více se podílet na odpovědnosti za svou bezpečnost a pomůže posílit transatlantickou solidaritu. Avšak rozsah členství a potenciálu dává NATO zvláštní postavení v tom, že může zastávat všechny čtyři základní bezpečnostní funkce. NATO je hlavním fórem pro konzultace mezi spojenci a fórem pro dorozumění týkajícího se postupů, které mají vliv na bezpečnost a obranné závazky jeho členů vyplývající z Washingtonské smlouvy.

Při definování základních funkcí Aliance výše uvedenými body členské státy potvrzují, že rozsah působnosti Aliance a rovněž její práva a povinnosti, tak jak jsou stanoveny ve Washingtonské smlouvě, zůstávají nezměněny.

Ochrana míru v nové Evropě

Aliance vždy usilovala o dosažení svých cílů, kterými jsou ochrana bezpečnosti a územní integrity jejích členů a vybudování spravedlivého a trvalého mírového uspořádání v Evropě, politickými i vojenskými prostředky. Toto jednotné pojetí zůstává základem bezpečnostní politiky Aliance.

Novou skutečností však je to, že vzhledem k radikálním změnám bezpečnostní situace jsou příležitosti k dosažení cílů Aliance politickými prostředky větší než kdykoli dříve. Nyní je možné načrtnout všechny důsledky vyplývající z faktu, že bezpečnost a stabilita má politické, ekonomické, sociální a ekologické prvky, stejně jako nepostradatelnou obrannou

dimenzi. Zvládnutí rozporných problémů, před kterými Aliance stojí, vyžaduje široké pojetí bezpečnosti. To se odráží ve třech navzájem se posilujících prvcích bezpečnostní politiky spojenců: dialogu, spolupráci a udržování schopnosti kolektivní obrany.

Aktivní úsilí Aliance o dialog a spolupráci, podporované jejím závazkem zachovávat účinný potenciál kolektivní obrany, se snaží snížit riziko konfliktu vzniklého z nedorozumění nebo úmyslu, dosáhnout lepšího vzájemného porozumění a důvěry mezi všemi evropskými státy, pomoci řešit krize dotýkající se bezpečnosti spojenců a rozšířit příležitosti pro skutečné partnerství mezi všemi evropskými zeměmi při řešení společných bezpečnostních problémů.

V tomto ohledu politika kontroly zbrojení a odzbrojení Aliance přispívá jak k dialogu, tak ke spolupráci s ostatními zeměmi, a bude proto i nadále hrát hlavní úlohu při dosahování bezpečnostních cílů Aliance. Spojenci usilují prostřednictvím kontroly zbrojení a odzbrojení o zvýšení bezpečnosti a stability při nejnižší možné úrovni ozbrojených sil odpovídajících požadavkům obrany. Takto bude Aliance i nadále pokračovat v zajišťování toho, aby obrana a kontrola zbrojení i cíle odzbrojení zůstávaly v souladu.

Spolupráce

Spojenci se rovněž zavázali prohlubovat spolupráci se všemi státy v Evropě na základě principů stanovených Pařížskou chartou pro novou Evropu. Budou se snažit o rozvoj širších a produktivnějších modelů bilaterální a multilaterální spolupráce ve všech důležitých oblastech evropské bezpečnosti s cílem, mezi jiným, zabránit krizím, či zajistit jejich účinné řešení v případě, že by se vyskytly. **Takové partnerství mezi členy Aliance a dalšími zeměmi při řešení specifických problémů bude základním faktorem při překonávání bývalého rozdělení směrem k nové sjednocené a svobodné Evropě.** Tato politika spolupráce je vyjádřením nedělitelnosti bezpečnosti evropských států. Je postavena na společném poznání členů Aliance, že *přetrvávání nového politického, ekonomického nebo sociálního rozdělení by mohlo vést k budoucí nestabilitě, a taková rozdělení proto musí být redukována.*

Kolektivní obrana

Politické pojetí bezpečnosti bude proto stále důležitější. Avšak vojenská dimenze zůstává základní. Udržování adekvátního vojenského potenciálu a jasná připravenost jednat kolektivně při společné obraně zůstává ústředním bezpečnostním cílem Aliance. Takový potenciál je společně s politickou solidaritou potřebný k tomu, aby zabránil jakémukoli pokusu o nátlak nebo zastrašování a aby poskytl záruku, že vojenská agrese zaměřená proti Alianci nebude nikdy chápána jako možnost s jakoukoli vyhlídkou na úspěch. Je rovněž nezbytně nutný k tomu, aby dialog a spolupráce mohly být vedeny s důvěrou a aby bylo dosaženo požadovaných výsledků.

Řešení krizí a předcházení konfliktům

V novém politickém a strategickém prostředí v Evropě úspěch politiky Aliance, jejímž cílem je ochrana míru a předcházení válkám, mnohem více než dříve závisí na účinnosti preventivní diplomacie a na úspěšném řešení krizí, které se dotýkají bezpečnosti jejich

členů. Jakákoli velká agrese v Evropě je víceméně nepravděpodobná a předcházelo by jí značně dlouhé varovné období. Ačkoliv je množina, rozsah a rozmanitost dalších potenciálních nebezpečí, kterým Aliance čelí, mnohem menší, jsou tato nebezpečí hůře předvídatelná než dříve.

Za těchto nových okolností existují větší možnosti úspěšného řešení krizí v počátečním stadiu. Úspěch politiky Aliance bude vyžadovat jednotný přístup určený vedoucími politickými orgány Aliance, které podle potřeby vybírají a koordinují vhodná opatření pro řešení krizí z široké škály politických a dalších opatření, včetně opatření ve vojenské oblasti. Od samého počátku a ve všech etapách bude uplatňována důkladná kontrola prováděná vedoucími politickými orgány Aliance. Pro uskutečnění tohoto záměru jsou velmi důležité konzultace a rozhodovací postupy.

Potenciál dialogu a spolupráce v celé Evropě musí být plně rozvinut, aby napomáhal odvrátit krize a zabránit konfliktům, protože bezpečnost Aliance je neoddtělitelně spjata s bezpečností všech ostatních států v Evropě.

Principy strategie Aliance

Rozmanitost problémů, kterým nyní Aliance čelí, tak vyžaduje široké pojetí bezpečnosti. Změněné politické a strategické prostředí umožňuje Alianci měnit řadu důležitých rysů své vojenské strategie a stanovovat nové směrnice, zatímco zároveň upevňuje prověřené základní postupy. Na londýnském summitu bylo proto dohodnuto připravit novou vojenskou strategii a revidovat vojenskou strukturu tak, aby odpovídala změnám okolnostem.

Strategie Aliance bude nadále odrážet řadu základních principů. Aliance má čistě obranný charakter: žádná z jejích zbraní nebude nikdy použita z jiného důvodu než sebeobraně a Aliance se nepovažuje za ničeho protivníka. *Spojenci budou udržovat vojenskou sílu potřebnou k tomu, aby přesvědčila jakéhokoli potenciálního agresora, že použití vojenské síly proti území jednoho z členů Aliance by vyvolalo kolektivní a účinnou akci všech a že rizika, která s sebou nese vyvolání konfliktu, by převážila jakékoli předpokládané zisky.* Ozbrojené síly Aliance proto musí být schopny ubránit hranice Aliance, zastavit postup agresora v co největší vzdálenosti, udržet nebo obnovit územní integritu států spojenců a rychle válku ukončit tím, že přimějí agresora, aby znovu zvážil své rozhodnutí, aby přerušil útok a stáhl se. Úlohou ozbrojených sil Aliance je zajišťovat územní integritu a politickou nezávislost jejích členských států, a tím přispívat k míru a stabilitě v Evropě.

Bezpečnost členů Aliance je nedělitelná: útok na jednoho je útokem na všechny. Solidarita Aliance a strategická jednota jsou proto rozhodujícími předpoklady pro kolektivní bezpečnost. Dosažení cílů Aliance v kritické míře závisí na spravedlivé dělbě úloh, nebezpečí a odpovědnosti, ale i na prospěchu ze společné obrany. Přítomnost severoamerických konvenčních a jaderných ozbrojených sil v Evropě zůstává životně důležitou pro bezpečnost Evropy, která je neoddtělitelně spojena s bezpečností Severní Ameriky. Protože pokračuje proces rozvoje bezpečnostní identity a obranné role, což se odráží v posilování evropského pilíře bezpečnosti, evropské členové Aliance budou přejímat větší díl odpovědnosti za obranu Evropy.

Kolektivní povaha obrany Aliance je vtělena do praktických opatření, která umožňují spojencům využívat významných politických, vojenských a materiálních výhod kolektivní obrany a předcházet renacionalizaci obranných politik, aniž by zbavovaly spojení suve-

renity. Tato opatření jsou založena na integrované vojenské struktuře a rovněž na dohodách o spolupráci a koordinaci. Klíčové prvky zahrnují kolektivní plánování ozbrojených sil, společné operační plánování, nadnárodní formace, rozmístění vojenských sil mimo domovská území tam, kde je toho třeba na základě vzájemnosti, dohody o řešení krizí a posilovací opatření, procedury pro konzultace, společné normy a postupy pro vybavování, výcvik a logistickou podporu, společná vševojsková cvičení a spolupráci v oblasti infrastruktury vyzbrojování a logistiky.

Aby chránila mír a předcházela válce nebo jakékoli formě nátlaku, Aliance bude v dohledné budoucnosti udržovat odpovídající skladbu konvenčních a jaderných zbraní rozmístěných v Evropě a udržovaných po nezbytnou dobu, i když na podstatně redukované úrovni. Obě tyto složky jsou velmi důležité pro bezpečnost Aliance a nemohou být nahrazeny jedna druhou. **Konvenční ozbrojené síly přispívají k prevenci války tím, že zajišťují, aby žádný potenciální agresor nemohl dosáhnout rychlého nebo snadného vítězství či územních zisků pomocí konvenčních prostředků.** Vzhledem k rozmanitosti nebezpečí, kterým by Aliance mohla čelit, musí si udržovat ozbrojené síly nezbytné pro použití široké škály možností konvenční reakce. Ale samotné konvenční ozbrojené síly Aliance nemohou zajistit prevenci války. Také jaderné zbraně jedinečně přispívají k tomu, jak učinit nebezpečí jakékoli agrese nevypočitatelným a nepřijatelným. Proto zůstávají nepostradatelné pro ochranu míru.

Nové postavení ozbrojených sil Aliance

Na londýnském summitu se zúčastnění spojenci dohodli, že přejdou tam, kde to je vhodné, od koncepce představené obrany k redukované představené vojenské přítomnosti a že upraví principy pružné reakce tak, aby odrážely snížené spoléhání se na jaderné zbraně. Tyto změny, které vyplývají z nového strategického prostředí a ze změněných nebezpečí, kterým teď Aliance čelí, umožňují provést významné úpravy týkající se poslání ozbrojených sil Aliance a jejich postavení.

Primární úloha ozbrojených sil Aliance - zaručovat bezpečnost a územní integritu členských zemí - zůstává nezměněna. Ale tato role musí brát v úvahu nové strategické prostředí, ve kterém jediná, mohutná a globální hrozba války ustoupila rozmanitým nebezpečím hrozcím z mnoha směrů. Ozbrojené síly Aliance vykonávají různé funkce v době míru, krize a války.

V době míru je úlohou ozbrojených sil Aliance stát na stráží proti nebezpečím ohrožujícím bezpečnost členů Aliance, přispívat k udržení stability a rovnováhy v Evropě a zajišťovat ochranu míru. Mohou přispívat k dialogu a spolupráci v Evropě svou účastí v aktivitách spojených s budováním důvěry, včetně těch, které zvyšují transparentnost a zlepšují komunikaci, a rovněž při verifikaci dohod o kontrole zbrojení. Spojenci by mohli být v budoucnu povoláváni k tomu, aby přispívali k celosvětové stabilitě a míru poskytováním ozbrojených sil pro mise OSN.

V případě krizí, které by mohly vést k vojenskému ohrožení bezpečnosti členů Aliance, mohou ozbrojené síly Aliance doplnit a posílit politické akce v rámci širokého přístupu k bezpečnosti, a tím přispět k řešení takových krizí a jejich mírovému vyřešení. To vyžaduje, aby ozbrojené síly měly schopnost za takových okolností rozhodně a včas reagovat,

schopnost zabránit akci proti kterémukoli spojenci a v případě, že dojde k agresi, odpovědět na ni a odrazit ji a rovněž obnovit územní integritu členských zemí.

I když v novém bezpečnostním prostředí se všeobecná válka v Evropě stala vysoce nepravděpodobnou, nemůže být plně vyloučena. Vojenské síly Aliance, jejichž základním posláním je chránit mír, musí poskytovat základní jistotu proti možným nebezpečím při minimální úrovni nezbytné k zabránění válce jakéhokoli druhu a kdyby došlo k agresi, aby obnovily mír. Proto tedy existuje potřeba schopnosti a odpovídající skladby ozbrojených sil, jak již bylo popsáno.

Charakteristika konvenčních ozbrojených sil

Je podstatné, že ozbrojené síly Aliance musí mít věrohodnou schopnost plnit své funkce v době míru, krize i války způsobem odpovídajícím novému bezpečnostnímu prostředí. To se bude odrážet na úrovni ozbrojených sil a vybavení, pohotovosti a dostupnosti, výcviku a činnostech, možnostech rozmístění a použití a na schopnosti posilovat ozbrojené síly. Všechny tyto vlastnosti musí být sladěny.

Konvenční ozbrojené síly budou kromě sil bezprostředního a rychlého nasazení zahrnovat hlavní obranné síly, které poskytnou většinu ozbrojených sil potřebných k zajištění územní integrity Aliance a bezproblémového použití jejich spojovacích linek a posil, které poslouží k posílení stávajících sil v určité oblasti. Hlavní obranné a záložní síly budou obsahovat jak aktivní, tak i mobilizační složky.

Pozemní, námořní a letecké síly budou muset těsně spolupracovat, doplňovat se a pomáhat jedna druhé při operacích zaměřených na dosažení dohodnutých cílů. Skladba těchto sil bude tvořena následujícími složkami:

Pozemní síly, které jsou klíčové pro udržení nebo zpětné získání území. Většina z nich bude normálně na nižších stupních pohotovosti a celkově budou spoléhat na mobilizaci a povolávání záloh. Všechny kategorie pozemních sil budou vyžadovat zřejmou bojovou účinnost spolu s příslušně zvýšenou schopností pružného rozmístění.

Námořní síly díky své zákonité pohyblivosti, pružnosti a vytrvalosti představují důležitý příspěvek pro možnost Aliance na krizi reagovat. Jejich základním posláním je zajišťovat kontrolu nad mořem s cílem chránit komunikační trasy Aliance, podporovat pozemní i obojživelné operace a chránit nukleární odstrašující prostředky Aliance rozmístěné na moři.

Letecké síly, jejichž schopnost plnit základní úkoly jak při nezávislých, tak i při součinnostních operacích - leteckých protiútokách, leteckém bombardování i letecké podpoře útočných operací - a rovněž přispívat k pozorování, průzkumu a elektronickým bojovým operacím, jsou nezbytné pro celkovou účinnost vojenských sil Aliance. Jejich úloha při podpoře operací na souši i ve vzduchu bude vyžadovat odpovídající kapacity pro leteckou přepravu na velké vzdálenosti a pro doplňování pohonných látek ve vzduchu. Od vojsk protivzdušné obrany, včetně moderních leteckých řídicích a kontrolních systémů, se požaduje zajištění bezpečného vzdušného obranného prostředí.

V novém bezpečnostním prostředí a vzhledem k redukovaným celkovým úrovním ozbrojených sil v budoucnu bude schopnost úzké spolupráce, která usnadní hospodárné využívání

zdrojů Aliance, obzvláště důležitá pro naplnění poslání ozbrojených sil Aliance. Kolektivní obranná opatření Aliance, ve kterých hrají klíčovou roli integrovaná vojenská struktura a nadnárodní ozbrojené síly, budou mít v tomto ohledu základní význam. Integrované a nadnárodní evropské obranné struktury, protože budou dále rozvíjeny v kontextu vznikající evropské obranné identity, budou stále větší měrou hrát podobně důležitou roli při zvyšování schopnosti Aliance pracovat společně na kolektivní obraně.

Aby byli schopni pružně reagovat na širokou škálu možných nepředvídaných událostí, zainteresovaní spojenci budou potřebovat účinné pátrací a zpravodajské služby, pružné velení a řízení, mobilitu v rámci územní i mezi územími a náležitě logistické zabezpečení včetně transportních kapacit. Logistické zásoby musí být natolik dostačující, aby podpořily všechny druhy ozbrojených sil s cílem umožnit jim provádět účinnou obranu, dokud není možné doplnění zásob. Schopnost zainteresovaných spojenců budovat větší, příslušně vybavené a vycvičené ozbrojené síly, zasáhnout včas a na úrovni odpovídající jakémukoli ohrožení bezpečnosti Aliance, vytvoří rovněž podstatný příspěvek k řešení krizí a k obraně. Tato schopnost bude zahrnovat schopnost posílit kteroukoli ohroženou oblast na území Aliance a vytvořit nadnárodní přítomnost tam, kde je jí potřeba. Složky všech tří kategorií ozbrojených sil budou schopny pružného nasazení jako součást vnitroeuropejských a transatlantických posil. Správné využití těchto možností bude vyžadovat kontrolu nezbytných komunikačních linek a zároveň náležitá podpůrná a výkonná opatření. V tomto kontextu budou získávat na významu civilní zdroje.

Pokud jde o spojení, budou struktury kolektivní obrany stále více spoléhat na nadnárodní síly, které budou plnit národní závazky vůči NATO. **Nadnárodní síly názorně ukazují odhodlání NATO udržet si důvěryhodnou kolektivní obranu,** upevnit jednotu Aliance, posílit transatlantické partnerství a zesílit evropský pilíř. Nadnárodní síly, a zejména síly rychlého nasazení, posilují solidaritu. Zároveň mohou poskytnout způsob, jak rozmístit schopnější vojenské formace, které mohou být dostupné čistě národně, a tak pomáhat k účinnějšímu využití nepříliš bohatých zdrojů. To může zahrnovat i vysoce integrovaný nadnárodní přístup ke specifickým úkolům a funkcím.

Charakteristika jaderných sil

Základní účel jaderných sil je politický: chránit mír a zabránit nátlaku nebo jakémukoli druhu války. Budou pokračovat v plnění základní role tím, že budou *vzbuzovat nejistotu možného agresora o povaze reakce spojenců na vojenskou agresi*. Dávají najevo, že agrese jakéhokoli druhu není rozumnou volbou. Nejvyšší zárukou bezpečnosti spojenců poskytují strategické jaderné síly Aliance, zvláště ty, které patří Spojeným státům; nezávislé jaderné síly Velké Británie a Francie, které mají svou vlastní zastrašovací úlohu, přispívají k celkovému zastrašování a k bezpečnosti spojenců.

Důvěryhodné jaderné postavení Aliance a demonstrování solidarity Aliance i společného závazku zabránit válce, nadále vyžaduje širokou účast evropských spojenců zapojených do kolektivního obranného plánování v jaderné oblasti, které je v době míru založeno na jaderných silách umístěných na jejich území a na systémech velení, řízení a konzultací. Jaderné síly umístěné v Evropě se závazky k NATO představují základní politickou a vojenskou spojnici mezi evropskými a americkými členy Aliance. Aliance proto bude v Evropě udržovat adekvátní jaderné síly. Tyto síly by měly mít nezbytné vlastnosti a nále-

žitou pružnost i životnost, aby mohly být chápány jako spolehlivá a účinná složka strategie Aliance při předcházení válce. Budou udržovány na minimální úrovni, která je dostatečná pro ochranu míru a stability.

Zainteresovaní spojenci se domnívají, že s radikálními změnami bezpečnostní situace, včetně úrovně konvenčních ozbrojených sil v Evropě udržované v relativní rovnováze a prodloužených reakčních časů, výrazně vzroste schopnost NATO zneškodnit krizi diplomatickými a jinými prostředky, nebo kdyby to bylo nutné, vybudovat úspěšnou konvenční obranu.

Okolnosti, za kterých by spojenci byli nuceni sáhnout k jakémukoliv použití jaderných zbraní jsou dnes mnohem vzdálenější; spojenci proto mohou výrazně redukovat své strategické jaderné síly. Budou udržovat adekvátní substrategické síly rozmístěné v Evropě, které budou představovat základní spojenci se strategickými jadernými silami, čímž budou posilovat transatlantický svazek. Budou se skládat výhradně z dvouúčelových letounů, které by v případě potřeby mohly být doplněny pobřežními systémy.

Substrategické jaderné zbraně však nebudou v normálních podmínkách rozmístěny na povrchových plavidlech a útočných ponorkách. Neexistuje žádný požadavek na jaderné dělostřelectvo nebo na jaderné střely krátkého doletu odpalované ze země, a proto budou tyto zbraně zlikvidovány.

* * *

Tato strategická koncepce znovu potvrzuje obranný charakter Aliance a odhodlání jejích členů chránit svou bezpečnost, suverenitu a územní integritu. Bezpečnostní politika Aliance je založena na dialogu, spolupráci a účinné kolektivní obraně jako na vzájemně se posilujících nástrojích na ochranu míru. Plným využitím nových možností Aliance zajistí bezpečnost při nejnižší možné úrovni ozbrojených sil, která je v souladu s požadavky obrany. Tímto způsobem Aliance podstatně přispívá k prosazení a udržení mírového uspořádání.

Spojenci budou pokračovat v důrazném prosazování dalšího pokroku v oblasti kontroly zbrojení a opatření pro budování důvěry s cílem zvýšit bezpečnost a stabilitu. Budou také hrát aktivní roli při rozvíjení dialogu a spolupráce jednotlivých států na základě principů formulovaných v Pařížské chartě.

Strategie NATO si tak podrží pružnost, která bude odrážet další vývoj politicko-vojenského prostředí, zahrnující jak pokrok směrem k evropské bezpečnostní identitě, tak i jakékoli změny ohrožení bezpečnosti Aliance. Pro zainteresované spojence bude strategická koncepce tvořit základ dalšího rozvíjení obranné politiky Aliance, jejích operačních koncepcí, úkolů konvenčních a jaderných sil i mechanismů plánování kolektivní obrany.

(red)